

EKONOMİ POLİTİK

Küresel Ekonomide Genç İşsizlik ve Yoksulluk

Erinç Yeldan, 7 Eylül 2016

Uzun vadeye yayılmış düşük oranlı büyüme, düşük istihdam ve gerileyen sabit sermaye yatırımları ile betimlenen kapitalizmin küresel büyük durgunluğu, yapısal ve sistemik sorunlar yumağı halinde dokuzuncu yılına girmek üzere. Küresel ekonomiyi 2008’den bu yana etkisi altına alan “büyük durgunluk” sürecinin en önemli mağdurlarının ise öncelikle “gençler” olduğu biliniyor.

Geride kalan sekiz yılın bilançosuna genç (15 – 24 yaş grubu) nüfus açısından baktığımızda, dünya ölçeğinde 71 milyona ulaşan genç işsiz varlığını görüyoruz. **Uluslararası Çalışma Örgütü**’nün (ILO’nun) geçtiğimiz hafta içerisinde yayımlanan “Dünya İstihdam ve Sosyal Görünümü: Gençlik İçin Eğilimler, 2016” başlıklı raporu (*) söz konusu 71 milyon genç işsiz 53.5 milyonunu aralarında Türkiye’nin de bulunduğu “yükselen piyasa ekonomilerine” ait olduğunu vurguluyor. *Yükselen piyasa ekonomilerinde* işsizlik oranı yüzde 13.6 olarak tahmin edilmekte. Aynı oran gelişmiş ekonomilerde yüzde 14.5; dünya ortalaması ise yüzde 13.1. ILO Raporu 2017’de genç nüfus arasında işsizliğin söz konusu oranlarda korunarak süreceğini öngörüyor.

Genç emekçilerin sorunları sadece işsiz kalma tehdidiyle sınırlı değil. ILO’nun değerlendirmelerine göre, çalışma olanağı bulan gençler arasında “yoksulluk” çok önemli bir diğer sosyal sorun olarak izleniyor. ILO’nun bulgularına göre günümüzde dünya ölçeğinde 156 milyon genç emekçi “mutlak yoksulluk” sınırının altında yaşıyor. Mutlak yoksulluk sınırını günde 3.10 dolar belirleyen ILO uzmanlarına göre, yoksul genç işçiler toplam genç istihdamın yüzde 37.7’si; yani her üç genç çalışandan birisi mutlak yoksulluk sınırının altında gelir elde edebiliyor.

Söz konusu 156 milyon yoksul genç emekçinin 102.7 milyonu yükselen piyasa ekonomilerinde, geri kalanı ise diğer kalkınmakta olan ülkelerde yaşıyor. Genç çalışanlar arasında yoksulluk oranı yükselen piyasa ekonomilerinde yüzde 30’a; kalkınmakta olan ülkelerde ise yüzde 70’e ulaşmış durumda.

ILO Raporunun genç işsizlik ve yoksulluk üzerine göstergeleri aşağıdaki tabloda daha ayrıntılı olarak gösterilmekte.

Genç Nüfusta İşsizlik ve Yoksulluk Göstergeleri

	Genç İşsizlik Oranı (%)		
	2015	2016	2017
Dünya	12.9	13.1	13.1
Gelişmiş Ülkeler	15.0	14.5	14.3
Yükselen Piyasa Ekonomileri	13.3	13.6	13.7
Kalkınmakta Olan Ülkeler	9.4	9.5	9.4
	Genç Çalışan Nüfusta Yoksul Sayısı (Milyon)		
	2015	2016	2017
Yükselen Piyasa Ekonomileri	107.3	102.7	98.4
Kalkınmakta Olan Ülkeler	52.6	53.3	53.8
	Genç Çalışan Nüfusta Yoksulluk Oranı (%)		
	2015	2016	2017
Yükselen Piyasa Ekonomileri	31.2	30.2	29.3
Kalkınmakta Olan Ülkeler	73.3	72.2	71.0

Kaynak: ILO Genç İşsizlik Raporu.

Sorunun toplumsal cinsiyet üzerine yansımaları da genç işsizliğin ve yoksulluğun bedelinin çoğunlukla genç kadınlar üzerine yıkıldığını vurguluyor. İşgücüne katılım oranı genç erkekler için yüzde 53.9 olarak hesaplanırken; aynı oran genç kadınlarda sadece yüzde 37.3. Bir yanda toplumsal baskılar ve geleneksel sorumluluklar, diğer yanda umutsuzluk ile boğuşan genç kadınlar için işgücüne katılım güdüsü özellikle Güney Asya, Arap Ülkeleri ve Kuzey Afrika'da genç erkek nüfusa görece yüzde 30'u aşan bir açığa sahip.

ILO uzmanları küresel kapitalizmin "gelişme umudu" olarak gösterilen *yükselen piyasa ekonomileri*'nde toplam işsizlik oranının 2015'te yüzde 13.3 iken, 2017'de yüzde 13.7'e çıkacağını; bu oranın Latin Amerika ülkelerinde 2015'te Yüzde 15.7'den, 2017'de yüzde 17.1'e; Güney Doğu Asya ve Pasifik ekonomilerinde ise yüzde 12.4'ten, yüzde 13.6'ya yükseleceğini öngörüyor.

Küresel kapitalizmin yapısal nitelikli krizi emekçiler, özellikle gençleri tehdit etmeye devam ederken, ekonomi medyasının konuyu hala "*Fed faizleri yükseltir mi?*" ya da "*Türkiye'de faizler hala niye yüksek?*" boyutunda ele alması, kanımca krizin neden uzayarak sürüp gitmekte olduğunun da ipuçlarını veriyor.

(*) "World Employment and Social Outlook: Trends for Youth, 2016, ILO.

<http://www.ilo.org/global/research/global-reports/youth/2016/>